

Landelijke Vereniging voor Kleine Kernen (LVKK)

Activiteitenplan 2021

Inleiding

De basis van de LVKK zijn de 10 Provinciale Verenigingen voor kleine kernen en dorpshuizen in de provincies Groningen, Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Noord Holland, Zuid Holland, Zeeland, Noord Brabant en Limburg. Die verenigingen ondersteunen tezamen ongeveer 2000 dorpsorganisaties en 2000 dorpshuizen.

Alle mensen in de dorpen dragen als vrijwilliger bij aan de vitaliteit van hun dorp en regio. De participerende democratie ten top.

Ook de LVKK bestaat op één beroepskracht na, geheel uit vrijwillige bestuurders.

De meeste provinciale organisaties hebben enkele beroepskrachten (gefinancierd uit provinciale subsidie; projecten en opdrachten) in dienst die de bewonersinitiatieven ondersteunen.

De beroepskrachten zijn een onmisbare spil bij het verzamelen van kennis en ervaringen; het toegankelijk maken van kennis en ervaring; delen van die kennis en het met elkaar in contact brengen van initiatieven door het hele land. De LVKK faciliteert die kennisontwikkeling en -deling.

De kennis die projecten en pilots in dorpen opleveren, stelt de LVKK landelijk beschikbaar.

Ieder jaar stellen we als LVKK prioriteiten, die worden vastgelegd in een activiteitenplan. Voor een deel van de activiteiten vragen we financiële ondersteuning van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

1. Kernendemocratie/ Dorpsplannen/ Omgevingswet

Opdat bewoners zich kunnen herkennen in het democratisch stelsel zoals wij dat kennen, is het van belang de beslissingsbevoegdheid voor wat betreft aspecten die direct hun leefbaarheid bepalen, ook bij hen te leggen.

De eigenheid en gewenste identiteit van het dorp komt naar voren in dorpsplannen. In dorpsplannen leggen bewoners vast wat nodig is om het dorp vitaal te houden; welke aspecten voor hen hierbij van belang zijn; welke voorzieningen ze wensen en hoe dorpsbewoners samen met partners en in overleg met buurdorpen, dat kunnen realiseren.

Dorpsplannen dienen een belangrijk uitgangspunt te zijn bij het opstellen van de Omgevingsvisie. Dat vraagt om maatwerk van de gemeente en de erkenning dat dorpen binnen de gemeente verschillen en andere verlangens hebben.

Veel gemeenten en ook dorpsorganisaties worstelen met de vraag hoe participatie een goede invulling te geven. Gemeenten en dorpsorganisaties roepen onze hulp in. We begeleiden

gemeenten en dorpsorganisaties bij het proces goede input te vergaren voor gedragen dorpsplannen en hoe die in de Omgevingsvisie een plaats te geven.

Resultaat:

- 8 Dorpen en gemeenten maken afspraken over afstemming dorpsplan en Omgevingsvisie
- 8 dorpen maken dorpsplan in overleg met hun gemeente.
- De dorpsplannen vinden hun weg in de vast te stellen Omgevingsvisie.
- Overdracht van kennis.

2. Vrijwilligersondersteuning en -werving; Duurzaam Dorpsoverleg.

Twee aspecten verdienen extra aandacht, mede als gevolg van de corona-pandemie. Het bestand vrijwillig kader moet deels opnieuw gemotiveerd en geactiveerd worden. Vooral oudere vrijwilligers hebben angst zich weer in maatschappelijke activiteiten te storten. Daarnaast zullen dorpsorganisaties gericht jongeren aan zich moeten zien te binden. Dat vraagt andere wervingsmethodieken maar meer nog: andere werkwijzen waarbij minder fysiek en meer digitaal en met sociale media wordt gewerkt.'

De na-corona-situatie is zowel een probleem als een kans: het deels wegvallen van een 'oude garde' maakt ook de weg vrij voor jongeren die op hun eigen manier willen bijdragen aan de leefbaarheid van het dorp.

We begeleiden 10 dorpen bij het weer oppakken van de activiteiten, waarbij nieuwe vrijwilligers worden geworven en begeleid.

Resultaat:

- 10 dorpen gerevitaliseerd in na-corona-tijd.
- Ervaringen en methodieken gedeeld en breed beschikbaar.

3. PlattelandsParlement

Het tweejaarlijks PlattelandsParlement biedt gelegenheid om Kamerleden en beleidsmakers kennis te laten maken met de actuele thematieken van het landelijk gebied; goede voorbeelden van bewonersinitiatief te zien en om input te krijgen over hoe zij vanuit de landelijke politiek bewonersinitiatieven kunnen ondersteunen in wet- en regelgeving.

Het PlattelandsParlement organiseren we in 2021 in samenwerking met de provincie Overijssel.

Resultaat:

- 300 dorpsbewoners, wethouders, raadsleden, statenleden en Kamerleden inspireren en informeren elkaar.
- Kamerleden zien de kracht van bewoners en van voorbeelden van participatieve democratie.
- Kamerleden ontvangen input vanuit bewonersinitiatieven voor hun dagelijkse werk.

4. Kleine Kernenspel; Rol Dorpsorganisaties; Partnerschap Gemeenten

De positie van de dorpsorganisaties ten opzichte van de eigen dorpsbewoners èn ten opzichte van de gemeente en andere instellingen is volop onderwerp van bezinning en dialoog. Nog steeds spelen dorpen het 'Kleine Kernen Spel' en heroriënteren zich op hun rol. Wij begeleiden de dorpen bij hun bezinning en brengen de inzichten bij elkaar.

Resultaat:

- 30 dorpen spelen het Kleine kernen Spel.
- Dorpen delen hun spelgegevens via www.hetkleinekernenspel.nl
- Wij bundelen en analyseren ervaringen en delen die met bewonersorganisaties, gemeenten en BZK.

5. Kennisdelen; Vraagbaak; Webinars; Inclusief en Digitaal

De corona-pandemie heeft veel veranderd in de communicatie binnen het dorp en de communicatie van dorpsorganisatie en bewonersinitiatieven onderling en met overheden en partners.

Binnen het dorp vraagt dat aandacht om lager geletterden en 'digibeten' te benaderen en communicatiekanalen ook voor en met hen open te houden. We ontwikkelen nieuwe instrumenten om binnen het dorp; tussen de dorpen en landelijk digitaal kennis te kunnen delen en per thema Webinars te organiseren. Daarnaast blijven we (maar ook deels digitaal) met de dorpshuisconsulenten en de coördinatoren op overleggen kennis en inspiratie delen.

Resultaat:

- Directe kennisuitwisseling door experts in Coördinatorenoverleg en Overleg Dorpshuizen.nl
- Werkwijze Webinars voor interne deskundigheidsbevordering èn voor communicatie met de dorpsbewoners ontwikkeld, toegepast en gedeeld.
- Vraagbaak dorpshuizen update en onderhoud.

6. Nationaal netwerk en Advisering

Vanuit onze deskundigheid, expertise en ervaring participeren we in een groot aantal netwerken van bewonersinitiatieven, kennisinstututen en overheden. Ook adviseren we bedrijven bij hun activiteiten in het landelijk gebied indien die een belangrijke bijdrage leveren aan de leefbaarheid.

We werken samen met/ hebben overleg met/ adviseren o.a. de LSA, NLZVE, MAEX, HAN, HANZE, WUR, RUG, UU, SPES-Oostenrijk en SPES-Duitsland, ERCA, ERP, Movisie, KNHM, Oranje Fonds, VSB-fonds, Sobriëtas, NOV, Waterschappen, VNG, P10, IPO, Ministeries van BZK, VWS, OCW, SZW,EZ, De Nederlandse Bank, Geldmaat, Post.nl, Dorpshuizen.nl, Netwerk Duurzame Dorpen.

Resultaat:

- Uitwisseling van kennis; advisering bedrijfsleven; samenwerking kennisinstituten.
- Participeren in programma's van Ministeries.
- Ambassadeur ondersteuning bewonersinitiatief.
- Fondsen voor projecten die bewonersinitiatieven ter verbetering van de vitaliteit van het landelijk gebied ondersteunen.

7. Europees Netwerk en advisering

Problematieken/ uitdagingen voor het landelijk gebied bestaan ook in andere landen van Europa. Kennisdeling omtrent bewonersinitiatieven en afstemming van beleidsbeïnvloeding (ook van 'Brussel') zijn belangrijk.

Wij participeren in verschillende netwerken: o.a. in de European Rural Community Alliance (ERCA), het Samenwerkingsverband Burgerkracht Europa (SBE) en werken samen met ARGE Dorferneuerung (Oostenrijk).

Samen met Europese zusterorganisaties participeren we in het European Rural Parliament.

Resultaat:

- Kennisuitwisseling zusterorganisaties in Europa.
- Symposium Samenwerkingsverband Burgerkracht Europa.
- Beleidsbeïnvloeding EU omtrent plattelandsbeleid, LEADER, CLLD.
- Voorbereiden en uitvoering Europees PlattelandsParlement in Polen (sept '21)

8. Dorpshuis: geen corona-lekken in het dak.

Een levendige ontmoetingsruimte is voor de dorpsgemeenschap een belangrijke voorwaarde om het dorp vitaal te houden. Het is de plaats waar ideeën worden geboren; projecten worden uitgewerkt; zorg wordt verleend. Het biedt gelegenheid tot ontmoeten en is een belangrijke voorziening bij de bestrijding van eenzaamheid.

Dorpshuizen lijden erg onder de corona-pandemie. De exploitatie staat onder druk en ook de vrijwilligers zijn voor een gedeelte afgehaakt. De vraag is of er voldoende nieuwe, jonge vrijwilligers zijn te rekruteren; of er voldoende van de oude groep terugkomen als vrijwilliger en of het dorpshuis vanuit een centrale plaats in de gemeenschap vitaal genoeg is naar de toekomst.

We ontwikkelen met als basis de bestaande vitaliteitsscan een nieuwe corona-proof vitaliteitsscan die we in een aantal dorpen testen.

Resultaat:

- Kennis dorpshuisexperts gedeeld en in hele land beschikbaar. (kosten zie 5)
- Vernieuwde Vitaliteitsscan (Coronabestendig; positie dorpshuis) beschikbaar.
- Vernieuwde Vitaliteitsscan toegepast in 30 dorpen. Eventuele aanpassingen.
- Resultaten beschikbaar voor andere dorps huizen en verenigingen.

9. Duurzaam wonen voor iedereen in positieve gezondheid

Voor een vitaal dorp is een evenwichtige bevolkingssamenstelling, met woonruimte voor jong, oud, statushouder en arbeidsmigrant (ook binnenlandse arbeidsmigranten komen, mede door corona, steeds vaker voor) van groot belang. Ook een gezonde omgeving, waarin mensen worden geprikkeld tot bewegen en positieve gezondheid vraagt steeds meer aandacht van bewoners.

We willen in enkele pilotgemeenten deze aspecten bij elkaar brengen.

Resultaat:

- In 5 dorpen zijn plannen gemaakt voor bouwen naar behoefte van jongeren en/of senioren.
- In 5 dorpen zijn plannen gemaakt ter bevordering van positieve gezondheid.
- In 5 dorpen is in samenwerking met gemeente en woningcorporatie en andere betrokkenen een begin aan uitvoer van de plannen gemaakt.
- Kennis omtrent deze processen is beschikbaar in den lande.

10. Welcoming Spaces

Wij vervolgen onze inzet voor het internationale project (5 universiteiten uit 5 EU-landen en 5 zusterorganisaties uit die landen) Welcoming Spaces. Het betreft onderzoek naar initiatieven van bewoners, bedrijven en overheden bij de opvang en participatie van arbeidsmigranten en statushouders in krimpregio's.

De activiteiten van de LVKK betreffen het organiseren van Community of Practice van burgemeesters en wethouders en van bewonersinitiatieven.

Het project wordt gefinancierd door de EU middels het Horizons 2020-project en loopt tot medio 2023.

11. Nah Da project

In dit project werkt de LVKK samen met organisaties uit Duitsland, Oostenrijk en België. We ondersteunen (middels de Limburgse vereniging) een dorp uit Limburg bij haar zoektocht naar welke voorzieningen zij essentieel voor hun dorp vinden, en hoe de realisatie daarvan aan te pakken. We werken met de in Duitsland ontwikkelde DORV-methode en verwachten daar in de toekomst ook voor de Nederlandse situatie elementen uit te kunnen toepassen.

Het project wordt gefinancierd door de EU middels het Erasmus+ programma en loopt door tot medio 2023.

12. Dorpsvernieuwingsprijs

Onder voorbehoud komt hier te staan dat we hebben besloten de editie van de Dorpsvernieuwingsprijs één jaar uit te stellen in verband met de corona-pandemie.

Door middel van bovenstaande activiteiten dragen we bij aan:

- de zoektocht naar de hedendaagse rol van dorpsorganisaties en dorpshuizen en het ontwikkelen van een nieuwe partnerrelatie met overheid en netwerkrelaties;
- nieuwe manieren en methodieken om participatie en integratie te bevorderen en daarmee dorpsgemeenschappen te creëren waar de talenten van iedereen tot recht komt en de leefbaarheid en vitaliteit van de gemeenschap wordt bevorderd;
- de realisatie van een gedragen dorpsaccommodatie en optimale uitwisseling van kennis en ervaring.

Opgedane kennis verspreiden en verdiepen we via verschillende media. Afhankelijk van doelgroep en inhoud, kunnen dat website, brochures; social media; lezingen; werkbezoeken en bijeenkomsten zijn.

Wij blijven zoeken naar nieuwe, toekomstige mogelijkheden en samenwerkingsverbanden door verbindingen te leggen met onderzoeksinstellingen en denktanks.

Wij als vrijwilligers, worden gedreven door de ambitie en passie van de honderdduizenden vrijwilligers in de dorpen!